

HALACHIC AND HASHKAFIC ISSUES IN CONTEMPORARY SOCIETY

79 - DRINKING ON PURIM OU ISRAEL CENTER - WINTER 2017/2018

A] WINE AND FEASTING ON PURIM

Wine clearly has a central role in many mitzvot and Jewish rituals - kiddush, havdala, brit, pidyon haben, weddings, bentching etc. But this is never taken to excess which could lead to intoxication! Is there a difference on Purim?

1. יט על-כֵּן הַיְהוּדִים הַפְּרָזִים הַיִּשְׁבִּיִם בְּעָרֵי הַפְּרָזוֹת עָשִׂים אֶת יוֹם אַרְבַּעָה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ אֲדָר שְׂמֵחָה וּמְשֻׁתָּה וַיּוֹם טוֹב וּמְשֻׁלּוֹחַ מְנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ: כּוּ וַיִּכְתֹּב מְרַדְּכַי אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּשְׁלַח סְפָרִים אֶל-כָּל-הַיְהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל-מְדִינוֹת הַמְּלֶכֶת: אַחֲשֵׁרוּשׁ הַקְּרוּבִים וְהַרְחוּקִים: כּא לְקִיָּם עֲלֵיהֶם לַהֲיִיּוֹת עָשִׂים אֶת יוֹם אַרְבַּעָה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ אֲדָר וְאֵת יוֹם-חֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוּ בְּכָל-שָׁנָה וְשָׁנָה: כּב פְּיָמִים אֲשֶׁר-נָחוּ בָהֶם הַיְהוּדִים מֵאוֹיְבֵיהֶם וְהַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נִהְפָּדָה לָהֶם מִיַּגוֹן לְשִׂמְחָה וּמֵאֲבָל לַיּוֹם טוֹב לַעֲשׂוֹת אוֹתָם יְמֵי מְשֻׁתָּה וּשְׂמֵחָה וּמְשֻׁלּוֹחַ מְנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ וּמִתְנוֹת לְאֲבוֹנֵינִים:

אסתר ט:יט-כ"ב

After the miraculous events of Purim and the Jews being saved from destruction, Mordechai wrote establishing a new Yom Tov of Purim, which was to include 'days of feasting and joy'.

2. שמחה ומשתה ויום טוב. שמחה - מלמד שאסורים בהספד. משתה - מלמד שאסור בתענית. ויום טוב - מלמד שאסור בעשיית מלאכה.

מגילה ה:

Chazal learn from the word 'simcha' a prohibition on fasting, rather than a mitzvah to eat!

3. הכל מודים בפורים דבעינן נמי 'לכס' (רש"י - 'שישמח צו צמאכל ומשתה') מאי טעמא? (אסתר ט) ימי משתה ושמחה כתיב ביה

פסחים סח:

Chazal appear to learn from the 'psbat' of the verse that the words 'mishte vesimcha' also include an obligation to eat and drink.²

B] DRINK OR DRUNK?

B1] UNDERSTANDING THE GEMARA

4. אמר רבא: מיחייב איניש לבסומי (רש"י - להשתכר ציין) בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. רבה ורבי זירא עבדו סעודת פורים בהדי הדדי, איבסום, קם רבה שחטיה לרבי זירא. למחר בעי רחמי ואחיה. לשנה אמר ליה: ניתי מר ונעביד סעודת פורים בהדי הדדי! - אמר ליה: לא בכל שעתא ושעתא מתרחיש ניסא.

מגילה ז:

The Gemara includes the famous halacha of Rava - 'a person is required to get drunk (at least as understood by Rashi) on Purim until they no longer know the difference between 'arur Haman' and 'baruch Mordechai'. The Gemara then relates the story of how Rabba was so drunk that he nearly killed Rabbi Zeira at Purim seuda. The next year, Rabbi Zeira was unwilling to have seuda with Rabba again!

1. Rashi is commenting on a different but parallel phrase in that sugya.

2. Rav Soloveitchik understood that there is a fundamental halachic difference between drinking on Yom Tov and on Purim. On Yom Tov, the drinking and eating is a means to an end - to achieve Simchat haChag. On Purim, the drinking is an end in itself!

5. קם רבה שחטיה לרבי זירא כו'. דבר תמוז הוא לפרשו כפשטיה! ונראה דר"ל 'כעין שחטיה' - דאגזריה חמרא וכפיייה לשתות יותר מדאי עד שחלה ונטה למוות. ולכך נקטיה בלשון 'שחטיה' דשתייה היין נקרא ע"ש בגרון - מקום שחטיה וקאמרי דהתפלל עליו שלא ימות מחולי זה עד שנתרפא וחי. ומלינו צמקרא ובתלמוד לשון חי מלשון רפואה

מהרש"א חידושי אגדות מסכת מגילה דף ז עמוד ב

The Maharsha explains that Rabba did not literally kill R. Zeira but pressured him to drink until he got alcohol poisoning!

Does this story give any indication as to whether the halacha follows Rava or not?³

6. וכתב רבינו אפרים ז"ל מהבוא עובדא דקם רבה ושחטיה לרבי זירא חידחי ליה מימרא דרבה ולא שפיר דמי למעבד הכי

ר'ן מגילה ג: (דפי הריף)

The Ran⁴ learns from the story of Rabba and R. Zeira that the halacha is not like Rava and that one should not become drunk on Purim.

7. ולי הכתוב נראה דמכאן ראייה דלריך לבסומי דאי לא הוה ליה למימר נעבד סעודה צהדי בדדי ולא נבסם!

אשכול הל' חנוכה ופורים עמ' 27

The Eshkol⁵ learns exactly the opposite from the story of Rabba and Rabbi Zeira - that the halacha is certainly like Rava! Otherwise Rabbi Zeira could simply have suggested that they have seuda without alcohol.

We will see that there are 3 main groups within the Rishonim on the issue of drinking on Purim - (i) those who appear to take the halacha of Rava at face value and rule an obligation to become drunk on Purim; (ii) those who understand that there is a 'mitzvah', but no obligation to become drunk; (iii) those that support drinking as part of the meal but do not permit one to become drunk.

B2] A FULL OBLIGATION TO GET DRUNK ON PURIM

8. אמר רבא מיחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ברוך מרדכי לארור המן.

רי"ף מגילה ג:

The Rif simply quotes the halacha of Rava - that there is an obligation to get drunk on Purim - without reference to the story of Rabba. This is also the psak of the Rosh.⁶

9. מצוה להרבות בסעודת פורים וצריך שישתכר עד שלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי

טור אורח חיים הלכות מגילה ופורים סימן תרצה

The Tur rules clearly that one must become drunk on Purim.

10. ואם תאמר - האיך חייבו חכמים להשתכר בפורים!! והלא בכמה מקומות בתורה מזכיר שהוא מכשול גדול השכרות כמו נח ולוט. ויש לומר מפני שכל הנסים שנעשו לישראל בימי אחשוורוש היו על ידי משתה. כי בתחלה נטרדה ושתי מן המלכות על ידי משתה היין שנאמר (אסתר א:): *ביום השביעי כטוב לב המלך בין אמר להביא את ושתי וגו'.* ובאה אסתר תחתיה על ידי משתה שנאמר (שם ב:יה) *ויעש המלך משתה גדול לכל שריו ועבדיו את משתה אסתר וגו'.* וכן ענין המן ומפלתו על ידי משתה היין היה. ולכן חייבו להשתכר בפורים מפני שבא הנס בעבור משתה היין שעשתה אסתר ועתה יהיה נזכר הנס הגדול בשתיית היין.

ספר אבודרהם פורים

The Abudarham understands that drinking and becoming drunk on wine on Purim is allowed due to the connection with the wine⁷ feasts in the Megillah which gave rise to the Purim miracle.

3. Note that Rabba and R' Zeira lived in the generation before Rava. Did Rava know about the infamous Purim incident and nevertheless rule the halacha to become drunk? The Chatam Sofer suggests that the halacha does follow Rava since he ruled it after the story - see Shu't Chatam Sofer O.C. 196. There are also different girsaot, some of which switch Rabba and Rava, which could have halachic implications.

4. Rabbeinu Nissim of Gerona - 14C Spain.

5. 12C Provence - R. Avraham ben Yitzchak of Narbonne, also known as Ravad II.

6. Megillah 1:8

7. According to this, one may be required to become drunk specifically through wine.

11. חייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי.

שולחן ערוך אורח חיים סימן תרצה סעיף ב

The Shulchan Aruch appears to also simply rule the halacha 'kepshtu'⁸.

12. **3 וצריך שישתכר וכו' ולפעד"נ כפשוטו דלריך שישתכר הרבה עד דלא ידע כלל מה חילוק יש בין ארור המן לברוך מרדכי שזה הגיע קרוב לשיכרותו של לוט'. ואין לתמוה איך הרשוכו להשתכר כל כך שהרי רבה ור' זירא היו משתכרים עד שקס רבה ושחטיה לר' זירא. והנכון מ"ש הרב הגדול רבינו אפרים דמהך עוצדא דשחטיה רבה לר' זירא אידחיא ליה מימרא דרצא ולא שפיר למיעבד הכי וכן כתבו בעל המאור וכו"ן משמו. ונראה דמהך טעמא סידר בעל התלמוד להך עוצדא דרצא ור' זירא בחר מימרא דרצא למימרא, דהכי הוי הלכתא ולדחויי לדרצא ומיכו דוקא לבסומי עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי הוא דדחין לה אצל מיכו לריך לשחות הרבה מלימודו שייטב לבו צמשתה ויהא שתוי או אפילו שיכור שאינו יכול לדבר לפני המלך רק שתהא דעתו עליו. ...**

ב"ח אורח חיים סימן תרצה

The Bach also rules that one should become drunk (seemingly very drunk), but should stop before the point reached by Rabba and R. Zeira!

13. חייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. שמעתי מאבי מורי הגאון ז"ל שהוא היה נוהג בבחורתו לקיים מצוה זו כמאמרה. שאין הדבר יוצא מידי פשוטו!

סידור היעבץ דיני סעודת פורים זו

The Chacham Tzvi was, in his youth, very serious about the mitzvah to become literally drunk on Purim¹⁰.

14. וכתבו (ר"ן מגילה ג: ד"ה גמי' מהני) צ"ש רבינו אפרים דמהך עוצדא דקס רבה ושחטיה לרבי זירא אדחיית מימרת רצא, ולא שפיר דמי למעבד הכי. ואין זה נכון! דא"כ אמאי אישתמיט רבי זירא מלמעבד סעודה אהדי ואיטריך לומר ליה לאו כל שעתא ושעתא מתרחיש ניסא?! כיון שראו שילא קלקול עון שפיכות דמים מסיבת שיכרותם ראוי היה להם למנוע עלמם מלצסומי כולי האי ומלשחות אלא יותר מעט מכדי הרגילם. אלא משמע דאפילו הכי היו משתכרים יותר מדאי ולהכי מייתי תלמודא הווא עוצדא לאשמועינן דמימרת רצא כפשוטו דמהייב איניש לבסומי עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. ומיכו עתה שהדורות מקולקלים, ראוי לתפוס סברת רבינו אפרים ז"ל ושלא לשחות אלא מעט יותר ממה שמורגל ביום טוב ...

פרי חדש אורח חיים סימן תרצה סעיף ב

The Pri Chadash takes the position of the Eshkol - that the story of Rabba and Rabbi Zeira is there to show that Purim seuda requires intense drinking!¹¹ However, he cautions in practice to take a more lenient position and to drink less!

B3] A LIMITED OBLIGATION TO GET DRUNK ON PURIM

15. כיצד חובת סעודה זו? שיאכל בשר ויתקן סעודה נאה כפי אשר תמצא ידו. ושותה¹² יין עד שישתכר וירדם בשכרות

רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ב הלכה טו

The Rambam introduces the idea that one should try to fall asleep in order to fulfil 'ad d'lo yada'. This would appear to limit slightly the amount that one has to drink, although it does sound from his wording that the sleep has to be induced by the alcohol!

16. [ב] פ"ק אמר רבא מייחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. כתב ראבי"ה דכל הני למצוה בעלמא ולא לעבד

גהות מיימוניות הלכות מגילה וחנוכה פרק ב הלכה טו

The Hagot Maimoniot¹³ quotes the Ra'avya¹⁴ who rules that drinking on Purim is a 'mitzvah only' and not an obligation.

8. As expected, given that this is the position of the Rif and the Rosh. However, it is not fully clear what they understand 'livesumei' to mean, and whether it has to be heavy drinking.

9. In Alei Shor R. Wolbe writes that R. Yisrael Salanter would become drunk to the point of 'sichruto shel Lot' and, in so doing, spent the day speaking chidushim in Gemara! But he goes on to stress that this would not apply to us.

10. This is also reported to have been the practice of the Vilna Gaon and the Divrei Chaim.

11. See also the Yad Efraim - R. Efraim Margoliot, 18C Poland - who similarly learns that the story of Rabba and R. Zeira proves that one does have to drink. עד דלא ידע could be up to and including - or up to and not including - בכלל. The story shows what can happen if one drinks up to and including the point of not knowing the difference etc. The halacha is that one should drink up to (but not including) that point.

12. Some mefarshim note that the Rambam says ושותה and not וישתה and that this may indicate a lower level of obligation.

13. R. Meir ben Yekutiel of Rothenburg - 13C Central Europe.

14. R. Eliezer ben Yoel Halevi of Bonn - 12/13 C Germany.

17. ויש מפרשים כי 'ארור המן' עולה למנין 'ברוך מרדכי'. ור"ל עד שלא ידע לכוין החשבון

ספר אבודרהם פורים

The Abudarham¹⁵ brings an alternative explanation - that one should be sufficiently drunk to be unable to calculate the gematria of 'Baruch Mordechai' and 'Arur Haman'!

18. בעל המנהגות כתב ונראה בעיני שפיוט היה שעל הבית האחד עונין ארור המן ועל הבית האחר עונין ברוך מרדכי וצריך צילותא שפעמים שאין אדם מתכוין וטועה

ספר אבודרהם פורים

The Abudarham brings yet another explanation (which he favors) that there was a complicated song with the alternative refrain 'Baruch Mordechai' and 'Arur Haman' and one must be sufficiently drunken to get mixed up confuse them!

19. דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי - (צירושלמי) ארורה זרש צרוכה אסתר ארורים כל הרשעים צרוכים כל היחודים

תוספות מגילה ז:

This may also be the intent of Tosafot, or they may be indicating a mixing of feelings of joy - at the downfall of our enemies and the blessings bestowed upon us.

20. ויש לפרש עד דלא ידע וכו' כלומר עד שלא יוכל להכריע איזו טובה היתה יותר גדולה לפנינו אם מפלת המן אם גדולת מרדכי [ע' ט"ז]

ערוך השולחן אורח חיים סימן תרצה

This theme is certainly stressed by the later Acharonim.

B4] NO OBLIGATION TO GET DRUNK

21. חייב אדם להרבות בשמחה ביום זה ובאכילה ובשתיה עד שלא יחסר שום דבר. ומ"מ אין אנו מצוין להשתכר ולהפחית עצמינו מתוך השמחה שלא נצטוינו על שמחה של הוללות ושל שטות. אלא בשמחה של תענוג שנגיע מתוכה לאהבת הש"י והודאה על הנסים שעשה לנו.

מאירי - בית הבחירה מגילה ז:

The Meiri is concerned at the likelihood that drunkenness will bring people to debasing behavior. The desired simcha is that of contentedness and Ahavat Hashem.

22. וחייב אדם לבסומי בפוריא - לא שישתכר שהשכרות אסור גמור ואין לך עבירה גדולה מזו שהוא גורם לגלוי עריות ושפיכות דמים ולכמה עבירות זולתן. אך שישתה יותר מלימודו מעט כדי שירבה לשמוח ולשמח האביונים וינחם אותם וידבר על לבם וזו היא השמחה השלמה

ספר כלבו סימן מה

The Kol Bo rules that drunkenness is totally prohibited. He understands that the drinking is to bring a person to a simcha of reaching out to the poor and needy - see more below.

23. צ מלוב להרבות צסעודת פורים ולריך שישתכר עד שלא ידע צין ארור המן לצרוך מרדכי - מימרא דרצא צפרק קמא דמגילה (ז:). וכתבו התוספות (ד"ה דלא) דלא ידע צין ארור המן לצרוך מרדכי ארורה זרש צרוכה אסתר ארורים כל הרשעים צרוכים כל הדיקים. וכן כתב הר"ן (ז: ד"ה גמ') כלומר דאי צין ארור המן לצרוך מרדכי לחוד אפילו שתה טובא לא טעי ציה. וכתב הר"ן (טז) צס רצינו אפרים דמהכוא עוצדא דקס רצה צסעודת פורים ושחטיב לר' זירא כדאיתא צגמרא (טז) אידחי ליה מימרא דרצא ולא שפיר דמי למיעצד הכי. כתוב צארחות חיים (הל' פורים אות לה) חייב אינש לצסומי צפוריא לא שישתכר שהשיכרות איסור גמור ואין לך עבירה גדולה מזו שהוא גורם לגלוי עריות ושפיכות דמים וכמה עבירות זולתן אך שישתה יותר מלימודו מעט.

בית יוסף אורח חיים סימן תרצה

The Beit Yosef seems to take a negative view of becoming drunk on Purim. This makes it all the more surprising in light of the fact that in the Shulchan Aruch he simply quotes the halacha of Rava with NO qualification!

15. See also Magen Avraham 695:3

24. חייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. הגב: וי"א דא"ל להשתכר כל כך אלא שישתכר יותר מלימודו וישן ומתוך שיסן אינו יודע בין ארור המן לברוך מרדכי (מהרי"ל). ואחד המרצה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו לשמים

שולחן ערוך אורח חיים סימן תרצה סעיף ב

Although the Shulchan Aruch appears to rule that one should become drunk, the Rema takes a difference approach and combines the Rambam and the Maharil. He suggests that one should drink a little more than normal and then take a nap.¹⁶ In any event, the drinking must be 'leshem Shamayim'.

25. דאמר רב יהודה אמר שמואל: בהני תלת מילי עבידי רבנן דמשנו במלייהו: במסכת, ובפוריא, ובאושפיזא.

בבא מציעא כ"ג

Chazal said that Rabbis can avoid the truth in three areas - including 'puriah'.¹⁷

26. בפוריא ... י"ל ע"פ מ"ש פ"ק דמגילה דחייב אדם לבסומי צפוריא עד דלא ידע בין ארור המן כו'. עזידי רבנן דמשנין לומר דלא ידע גם אם הוא אינו מצוסס כל כך וידע!

מהרש"א חידושי אגדות שם

The Maharsha learns that this is also a reference to Purim. A Talmid Chacham can, and maybe should, fake being drunk!

27. ד ... ובהגהת מיימוני בשם ראב"ה כתב דזהו למצוה ולא לעיכובא ע"ש. ואינו מובן דהא אומר לשון חיוב - 'מחייב אינש לבסומי וכו'. וי"ל שיש לפרש דה"פ מחייב אינש לבסומי - כלומר דזהו חיוב על כל אחד עד דלא ידע וכו' כלומר והרשות ביד השותה לשתות עד דלא ידע וכו' דבדודאי אין כל בני אדם שוים בזה ואומר דהחיוב על כולם כל אחד לפי מדרגתו והרשות עד דלא ידע וכו' אפילו אם שותה עד דלא ידע לא נגעור בו:

ה אמנם רבינו הב"י בספרו הגדול כתב בשם אורחות חיים וז"ל חייב אינש לבסומי בפוריא לא שישתכר שהשכרות איסור גמור ואין לך עבירה גדולה מזו שהוא גורם לגילוי עריות ושפיכות דמים וכמה עבירות זולתן אך שישתה יותר מלימודו מעט עכ"ל. וקשה דא"כ מאי עד דלא ידע וכו' ואם מפרש כאיזו פירוש שנתבאר איך סתם רבינו הב"י דבריו בש"ע דלהדיא משמע שכרות גמורה וצ"ע! [ואולי יפרשו עד ולא עד בכלל. ולמעשה יש להתרחק מן השכרות ובפרט שתיית י"ש שבשכרותו יתמלא קיא צואה ורק לשתות מעט יותר מלימודו ולישן קצת]:

ערוך השולחן אורח חיים סימן תרצה

The understandings of the other Rishonim mentioned above (gematriot, poems etc) are also brought by the later Acharonim. Ultimately, the Aruch Hashulchan cannot avoid the conclusion that the ruling of the Shulchan Aruch DOES allow (but not obligate) a person to become very drunk. However, he cautions against excessive drinking (especially of whisky!) and suggest that a person should drink a little more than usual and then go to sleep.

28. וז"ל הח"א: כיון שכל הנס היה ע"י יין לכן חייבו חכמים להשתכר ולפחות לשחות יותר מהרגלו כדי לזכור הנס הגדול. ואמנם היודע בעלמו שיזלזל אז צמורה מן המצות צנט"י וצרכה וצהמ"ז או שלא יתפלל מנחה או מעריב או שינהוג קלות ראש מוטב שלא ישתכר וכל מעשיו יהיו לש"ש עכ"ל:

ביאור הלכה סימן תרצה סעיף ב

The Biur Halacha rules that if a person is concerned that they may fail to fulfil any mitzvot eg maariv or bentshing, better not to drink at all!

The position of most poskim is that drinking should be (i) only during the halachic Purim seuda (ie on Purim day); and (ii) only on wine!¹⁸

16. This does not appear to be exactly the position of the Rambam who understands that the person should fall asleep because of the alcohol.

17. A reference to tzniut and pru u'revu.

18. This may depend on whether wine is a means to an end - to achieve 'ad delo yada' - in which case other alcohol may be acceptable, or an end in itself - to recall the feasts of Megilat Esther.

C] 'LIVESUMEI' - AN ALTERNATIVE FOCUS

We saw above the position of the Kol Bo - that drinking is to bring a person to a simcha of reaching out to the poor and needy. How does he read that from the Gemara?

29. וַיִּשְׂתֵּי מִן־הַיַּיִן וַיִּשְׁכָּר וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ אֶהְלֶה: (תרגום אונקלוס: ושתי מן חמרא ורוי וחסגלי צגו משכניה)

בראשית ט"ב

30. וַיִּשְׂא מִשְׂאֵת מֵאֵת פְּנֵי אֱלֹהִים וַתִּרְבַּ מִשְׂאֵת בְּנִימֹן מִמִּשְׂאֵת כָּלֶם חֲמֵשׁ יָצוֹת וַיִּשְׁתְּנוּ וַיִּשְׁכָּרוּ עִמּוֹ: (תרגום אונקלוס: ונטל חולקין מן קדמוכי לקדמיוון וסגי חולקא דצנימין מחולקי כולכוון חמשא חולקין ושתיאו ורויאו עמיה)

בראשית מג'לד

31. (יג) וְחִנָּה הִיא מְדַבֶּרֶת עַל־לֵבָה רַק שְׂפִיתֶיהָ נִגְזוֹת וְקוֹלָהּ לֹא יִשְׁמָע וְחִשְׁבָּהּ עָלֶי לְשִׁכְרָה: (תרגום יונתן וחסגלי היא מלליא צלצה לחוד ספותא ניידן וקלה לא משתמע וחסצה עלי כחפתא רויא)

שמואל א' איג

The Hebrew word שכר is translated into Aramaic as רוא.¹⁹ To be drunk is לאתרוי. The expression לבסומי means to be pleasant²⁰, sweet, fermented, perfumed, healthy, exhilarated, happy, delighted, cheerful.²¹

32. אמר אביי: כי נפקי מבי מר²² הוה שבענא. כי מטאי להתם קריבו לי שיתין צעי דשיתין מיני קדירה ואכלי בהו שיתין פלוגי. ובישולא בתרייתא הוו קרו ליה צלי קדר ובעאי למיכס צעא אבתרה! אמר אביי: היינו דאמרי אינשי: כפין עניא ולא ידע. אי נמי: רווחא לבסימא שכיה. אביי בר אבין ורבי חנינא בר אבין מחלפי סעודתייהו להדדי. אמר רבא: מיחייב אינש²³ לבסומי בפוריא עד דלא ידע

מגילה ז'

Critically, the Gemara actually uses the expression לבסימא just before the section about drinking on Purim. The context there is the idea that no matter how full you are, there's always room for something really delicious! The Gemara then relates how various Amoraim swapped their food for Purim seuda. This leads into the section about drinking.

33. טו כיצד חובת סעודה זו? שיאכל בשר ויתקן סעודה נאה כפי אשר תמצא ידו ושותה יין עד שישתכר וירדם בשכרות. וכן חייב אדם לשלוח שתי מנות של בשר או שני מיני תבשיל או שני מיני אוכלין לחבירו
טז וחייב לחלק לעניים ביום הפורים ואין מדקדקין במעות פורים אלא כל הפושט ידו ליטול נותנין לו ...
יז מוטב לאדם להרבות במתנות אביונים מלהרבות בסעודתו ובשלוח מנות לרעיו שאין שם שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וגרים. שהמשמח לב האמללים האלו דומה לשכינה שנאמר (ישעיהו נ"ט) לְהַחְיֹת רְיֹחַ שְׂפָלִים וְלְהַחְיֹת לֵב נְדַפְאִים

רמב"ם מגילה וחנוכה פרק ב'

The Rambam rules the halacha to drink on Purim in the context of helping the poor and depressed.

This theme of Jewish unity is stressed throughout the mitzvot of Purim - mishloach manot, matanot l'evyonim, seudat Purim, ta'anit Esther and krias haMegila.

19. See also the Korban Netanel on the Rosh - Megilah 1:8:10. He quotes there other examples of the contrasting use of the expressions 'basim' and 'ravi'.

20. See also Megila 32a where the expression is used in relation to a sweet voice.

21. See the Jastrow dictionary p. 179 for many examples in Talmudic literature.

22. He left the house of Rabba to go to Marei bar Mar

23. The commentary of Rabbeinu Avigdor on the Torah on Ki Tetzeh (Devarim 21:23) writes that the wording is לבסומי - to make people drunk, rather than לאבסומי - to get drunk.

This implies that the mitzvah may be for the ba'al habayit to get his guests to drink and witness the simcha while he remains relatively sober!

34. האדמו"ר מסלונים העיר על כך שהחיוב לבסומי בפורים הוא תמוה, שהרי פורים הוא יום גדול וקדוש עד מאוד, והרבה עניינים נשגבים כלולים בו, שהוא כיום כפורים, ויום קבלת התורה דהדר קבלוה ברצון, והוא גם עת מחיית עמלק, ולכאורה דרוש לכל זה הרבה הרבה ישוב הדעת, ואיך זה מתיישב עם החיוב לבסומי בפוריא. ועל כן הציע ע"ד העבודה שי"ל שמרומז בלשון המאמר חייב איניש לבסומי בפוריא - דלא אמרו לבסומי ביין' אלא ב'פוריא' - שישתכר מהפורים עצמו, בחינת שכורת ולא מיין, כי אם מכל הגילויים הנשגבים של פורים שהם בבחינת אחת בשנה.

אדמו"ר מסלונים, הרב ש"נ ברוזבסקי (בחוברת נתיבות שלום, מאמרי פורים, עמ' נו)

The Slonimer Rebbe²⁴ understood from the Gemara that a person must get their 'high' from Purim and not from drink. The avodah of Purim requires too much thought and focus to be blurred by alcohol!

35. ובספר יסוד ושורש העבודה (שער יב פרק ז') האריך לבאר שאין כוונת רבותינו חייב איניש לבסומי בפוריא דהיינו להשתכר, אלא רק להתבסם, וכמה קלקולים יוצאים מן השכרות. והביא שם שגם רבינו האר"י ז"ל כתב בלשונו הקדושה ולא ישתכר אלא יתבסם. וסיים שם: הרי לפניך אחי ורעי ראייה ברורה מפוסקים קדמונים שהביא הב"י, וכך כתוב מפורש בכתבי האר"י ז"ל, שאין כוונת הגמ' על שתיה שלא כדת, ולכן יזהר האדם מאד מאד בשתיית משקין המשכרין יותר מדאי אפ"ל בשמחת פורים. ע"ש.

ילקוט יוסף מועדים שו"ת סימן כח - אם צריך להשתכר בפורים או די להיות מבושם

The Yesod Veshoresh Ha'avoda²⁵ also stresses this in the name of the Arizal - one is meant to be a little 'high' but certainly not drunk.

36. והאמרה הנצחית של 'לך כנוס את כל היהודים' היא מוכרחת להחיות אותנו עוד הפעם, ולרוממנו מכל שפלותנו כל האומר ששקר בדה המן הרשע באמרו 'ישנו עם אחד מפוזר ומפורד' (אסתר ג'ח) אינו אלא טועה! באמת מפוזר ומפורד הוא העם האחד, אבל בכל זה עם אחד הוא! ושמה תאמר: איך יתכן שיהיו שני הפכים בנושא אחד - עם אחד מצד אחד, ומפורד מצד השני? אל תתמה על החפץ. ישנם פלאים בעולם.

ההמנים של כל הזמנים, שהם פוגעים בנו בארס שנאתם, וביחוד בזמן המעבר הזה, הם תופסים את הצד החלש לפי שהוא הצד הפומבי והידוע. אבל דוקא על ידי מזעזעינו אלה נבוא לחוש שיש לנו נפש כללית בלתי ידועה - נפש אומתית גדולה אשר אנחנו הסחנו את דעתנו ממנה. והיא מלאה עוצמה ויש בה כח להעמידנו על רגלינו, לחדש את חיינו כימי עולם, ולעמוד גם כן נגד כל מיני העמלקים החפצים כל כך לזנוב את נחשלינו. והיהדות הטמירה, הבלתי נודעת גם לנו לעצמנו, זאת הנשמה הגדולה של האומה הגדולה הנושאת את סבל העולם ואת אור העולם בתוכה, היא תיודע לנו בימים הגדולים הללו, ומהמקום הבלתי ידוע שבנפש האומה תבא לנו הברכה של "לך כנוס את כל היהודים" ... ומתוך המעמד של 'עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי' תבוא הכרה עליונה למצוא את היהודי הבלתי ידוע שבתוכנו, ואח אלו יתוודע, ויד ליד תינתן, וקול גדול ישמע: קומו ונעלה ציון אל בית אלקינו (ירמיה לא:ה). וכבימי מור והדס יאמר גם היום: ישנו עם אחד מאוגד וגבוש, עומד בחסנו לבנות את כל הריסותיו, מאוצרו הפנימי הסמוי מן העין, אשר בו גנוזה היא הברכה של 'לך כנוס את כל היהודים'. ו'מחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי', ונאמר לחיים, לחיים, ולחיים טובים 'ולשלום' לכל ישראל, ואמרו אמן!!!

מאמרי הראיה, ח"א, עמ' 155-157

Rav Kook relates the idea of 'ad delo yada' to a much deeper recognition of the roots of the unified soul of Knesset Yisrael!

24. I am grateful to R. Joel Zeff for bringing to my attention this source and the Rav Kook at the end of the sheet.

25. R. Alexander Ziskind - 19C Belarus.